

Pensionsskillnaderna mellan kvinnor och män ur FPA:s synvinkel

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

STM.FI

FPA:s pensioner en grund för pensionsskyddet

Minimipensionsskyddet i Finland bildas av folkpensionen och garantipensionen som betalas av FPA. Folkpensionen uppgår till högst 662,86 euro i månaden (för äkta makar, sambor eller personer i registrerat parförhållande 591,79 euro/mån.). Folkpension fås till fullt belopp om man inte får någon arbetspension alls eller om det sammanlagda beloppet av arbetspensionen före skatt är högst 56,04 euro/mån. Garantipensionen säkerställer en minimipension för personer bosatta i Finland (834,52 euro/mån. år 2020), om personens samtliga pensioner före skatt uppgår till högst 827,78 euro/mån. (Se närmare www.kela.fi/folkpensioner och www.kela.fi/garantipension.) FPA började betala ut garantipensioner i mars 2011 och under de senaste åren har antalet personer som får garantipension ökat ([Pösö 2019, på finska](#)).

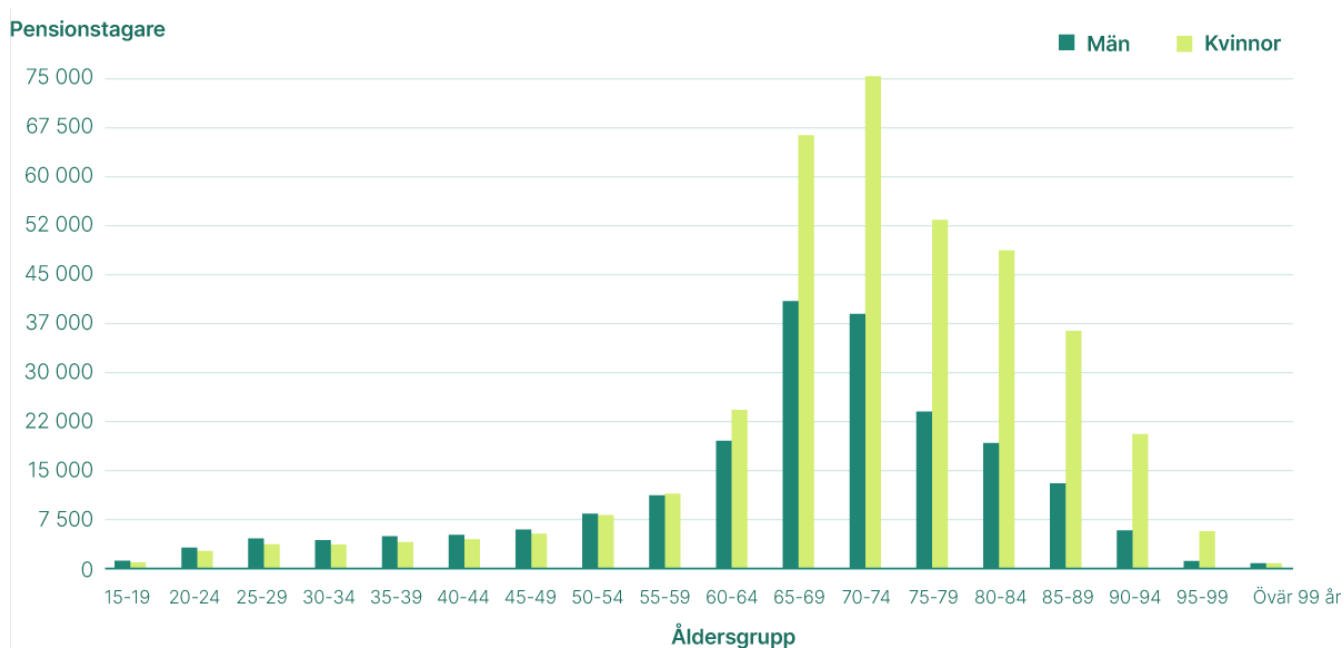
När man diskuterar pensionsskillnaderna mellan män och kvinnor framhävs kvinnornas lägre arbetspensioner jämfört med männens och ofta bland annat familjeledigheternas betydelse som en orsak bakom kvinnors lägre pensioner. Under familjeledigheten intjänas pension, men inkomsterna under åren av barnskötsel är lägre än männens även i de yngre åldersklasserna ([Ritola 2020](#)). Bakom pensionsskillnaderna mellan kvinnor och män finns dock flera faktorer som hänför sig till utbildnings- och yrkesval, karriärer, löneskillnader och ojämn fördelning av skötselansvar, varför även metoderna för att minska pensionsskillnaderna och främja jämställdheten bör sökas på ett mångsidigt sätt inom de olika delområdena av samhällspolitiken ([Koskenvuo 2020](#)).

Att det förflutna hinner i kapp stämmer bra in på logiken bakom intjäningen av arbetspension – arbetspensionen tjänas in på det utförda arbetet. Om man har en lång sammanhängande yrkeskarriär bakom sig kan man förvänta sig en rimlig utkomst även som pensionär ([Koskenvuo 2016](#)). Om yrkeskarriären blir kort och den intjänade arbetspensionen är liten eller om karriären aldrig kommer igång, står FPA:s pensioner som grund för pensionsskyddet.

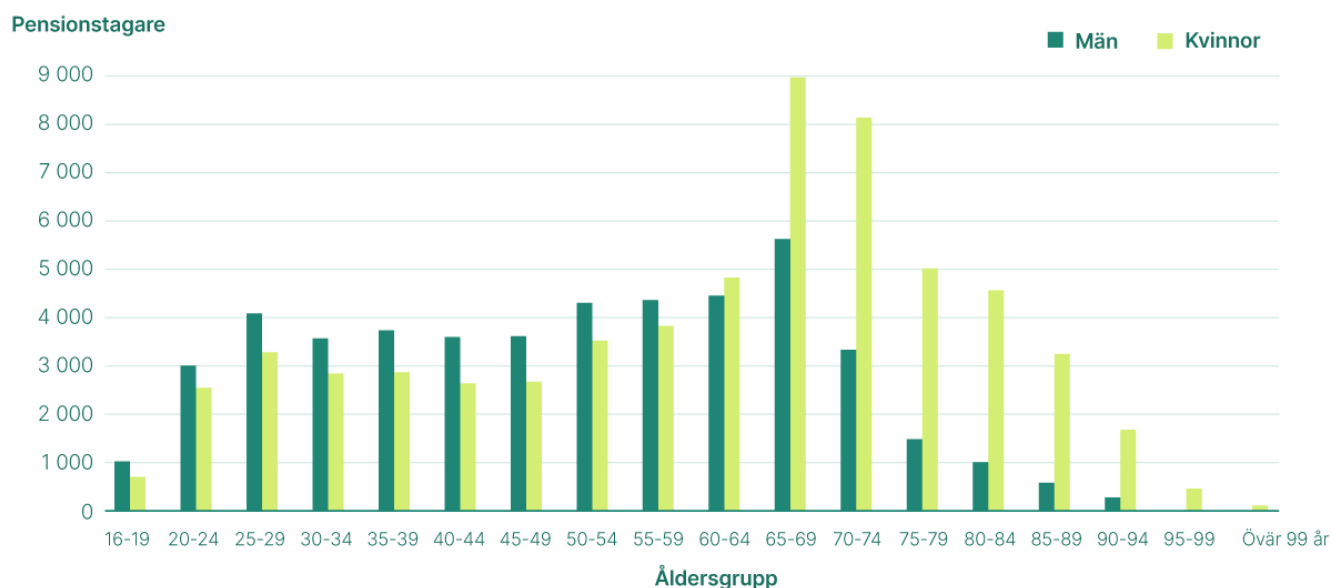
Närmare analys av åldersgrupperna ger mångsidigare bild av pensionsskillnaderna mellan kvinnor och män

I slutet av 2019 fanns det sammanlagt cirka 590 000 folkpensionstagare och cirka 109 500 garantipensionstagare. En majoritet av dem som får pension från FPA är kvinnor, nämligen 64 procent av folkpensionstagarna och 56 procent av garantipensionstagarna. En närmare analys av åldersgrupperna visar dock att en större andel av FPA:s pensionstagare i de yngre åldersgrupperna är män, medan andelen kvinnor ökar med åldern. Av cirka 460 000 ålderspensionstagare var närmare 70 procent kvinnor i slutet av 2019.

Figur 1. Folkpensionstagare per åldersgrupp och kön i slutet av 2019

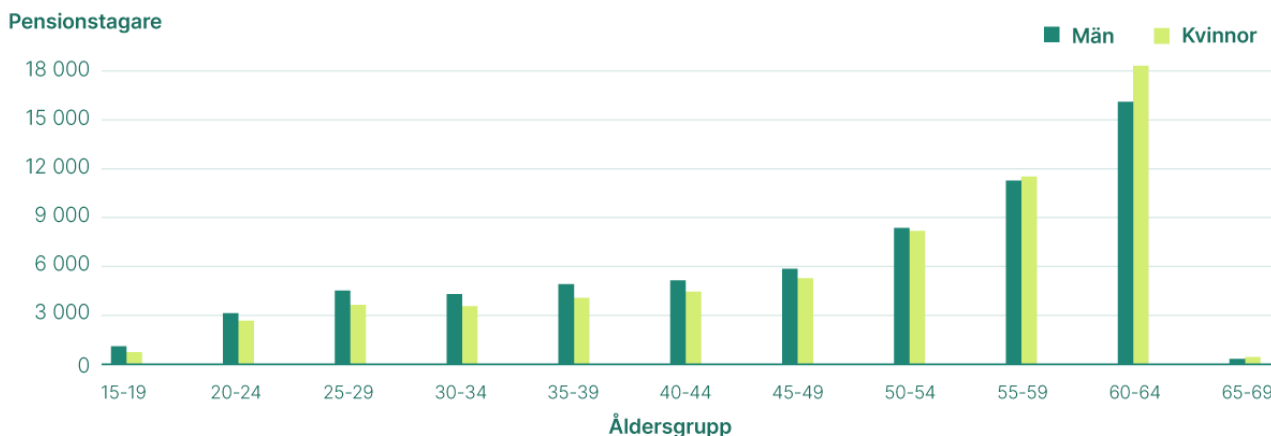
Figur 2. Garantipensionstagare per åldersgrupp och kön i slutet av 2019

De personer som inte nått sin pensionsålder och som får egen pension från folkpensionssystemet är personer som får sjukpension – antingen rehabiliteringsstöd, dvs. sjukpension för viss tid, eller sjukpension tills vidare. I slutet av 2019 betalades sjukpension från folkpensionssystemet till sammanlagt cirka 126 900 personer, av vilka 49 procent var kvinnor. Av dem som lyfter sjukpension är andelen män något större fram till ungefär 50-årsålder, varefter andelen kvinnor stiger till drygt 50 procent.

De könsrelaterade skillnaderna i sjukpensionerna avspeglar skillnaderna i prevalens. Till exempel är en grund för sjukpension hos unga män oftare än hos unga kvinnor störningar i den psykiska utvecklingen, utvecklingsskador och schizofreni, medan förstämningssyndrom är en vanligare grund hos kvinnor. Av FPA:s allra yngsta pensionstagare som ännu inte fyllt 20 år är männens andel cirka 60 procent. I de yngre åldersgrupperna får männen även oftare än kvinnorna sjukpension tills vidare medan kvinnorna får rehabiliteringsstöd.

FPA:s sjukpensionstagare per åldersgrupp och kön i slutet av 2019

Familjepensionerna jämnar ut pensionskillnaderna mellan kvinnor och män – majoriteten av dem som får efterlevandepension är kvinnor

Familjepensionen har större betydelse för kvinnor än för män (84 procent av familjepensionstagarna är kvinnor), och familjepensionerna har jämnat ut pensionskillnaderna mellan könen. För män har familjepensionen en mindre betydelse. Män har ofta högre arbetspension än sina makar och på grund av pensionsjämkningen av efterlevandepensionen kvarstår ofta inte någon efterlevandepension att betala ut till män. På grund av mäns kortare livslängd blir de mer sällan efterlevande makar än kvinnor. (Kuivalainen m.fl. 2019)

Parallellt med arbetspensionssystemet kan en person som förlorat en anhörig få familjepension från FPA antingen i form av efterlevandepension eller barnpension (www.kela.fi/efterlevande). I slutet av 2019 var majoriteten av dem som fick efterlevandepension från folkpensionssystemet kvinnor, nämligen 74 procent.

Författare

Karoliina Koskenvuo

Forskningschef
Forskningsenheten, FPA

Reeta Pösö

Planerare
Analysenheten, analys- och statistikgruppen, FPA

Denna broschyr har producerats som en del av

[Projektet Pensionskillnader mellan kvinnor och män \(2018-2020\)](#)

som samordnats av social- och hälsovårdsministeriet. Projektet genomförs i samarbete med Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten och Arbetspensionsförsäkrarna Tela.

Den här publikationen har finansierats med medel från EU:s program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap (2014-2020).

Innehållet i publikationen representerar endast upphovsmannens åsikter och är helt och hållet hans eller hennes ansvar. Europeiska kommissionen ansvarar inte för användningen av uppgifterna i publikationen.